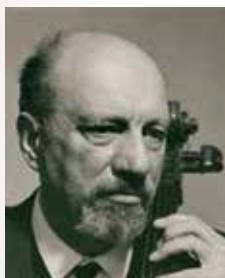

Hrvatski atletski komet

Piše: DAMIR ŠKARPA

Rudolf Matz (1901. – 1988.) bio je ne samo vrstan glazbenik, već i iznimno uspješan atletičar. Bio je sjajan sprinter, iznimno brz i laka koraka, često neuhvatljiv za konkurenciju

Rudolf Matz, istaknuti i u svjetskim razmjerima iznimno cijenjen skladatelj komornih djela, dirigent, violončelist, glazbeni pedagog i profesor na sveučilištima u Zagrebu i Ljubljani te autor jednog od najcjenjenijih djela u svjetskoj violončelističkoj literaturi XX. stoljeća („Prve godine violončela u 32. sveska“), nije bio samo vrstan glazbenik, već i iznimno uspješan športaš – atletičar.

Ovaj svestrani čovjek velike, nepresušne energije i talenta rodio se u Zagrebu 19. rujna 1901. godine. Atletikom se počeo baviti 1919. kao srednjoškolac, uključivši se u, nakon Prvog svjetskog rata, obnovljenu atletsku sekciju zagrebačkog HAŠK-a. Ubrzo postaje predvodnikom jake atletske ekipa „akademičara“ u kojoj se između ostalih ističu Branko Kojić (400 m), Đuro Gašpar (koplje), Miroslav Dobrin (brzo hodanje), Jure Erega (800 m), Ljudevit Sentđerđi (koplje) te Lucijan Kovačić (motka) i kolege u štafeti 4x100 m (Kojić, Berković i Kirin).

Matz je bio odličan atletičar, sprinter, iznimno brz i laka koraka, često neuhvatljiv za konkurenciju. Prve službene nastupe imao je na mitingu HAŠK-a i Marathona 29. i 30. svibnja 1920. na stadionu u Maksimiru. U utrci na 200 m zauzeo je drugo mjesto, iza klupskog kolege Kirina.

Već u kolovozu iste godine na klupskom mitingu HAŠK-a Matz ostvaruje odličan rezultat na 100 metara odnijevši uvjerljivo pobjedu uz istrčanih 11,8 sekundi. Za vrijeme školskih praznika Matz je prionuo treniranju racionalno raspoređujući cikluse tijekom šest tjedana. Čelnništvo HAŠK-a uviđa kakvu kvalitetu posjeduje njihov sprinter, pa si daje zadatak nabave sredstava kako bi mogli poslati njega i još nekoliko atletičara na međunarodni miting prve kategorije u Prag.

Matz obara jugoslavenski rekord na 100m

Vremena nije bilo mnogo, nepuna tri tjedna, no tadašnji vrlo agilni predsjednik kluba Hinko Würth, uz pomoć Miroslava Dobrina, uspijeva pronaći potrebna financijska sredstva te su tako zagrebački atletičari predvođeni Matzom otputovali u Prag. No, tek što su pristigli u „Zlatni grad“ saznaju da je Spartin miting odgođen za osam dana zbog smrti dugogodišnjeg predsjednika kluba Karaja. Budući da nisu imali dovoljno novaca da tako dugo borave u Pragu, kanili su vratiti se u Zagreb, no domaćini im nisu to dopustili omogućivši im besplatan boravak, stan i hranu sve do završetka mitinga.

ČETVRTO VRIJEME NA SVIJETU

Vijesti koje su potom dolazile sa natjecanja bila su senzacionalne. Naime, HAŠK-ov sprinter Rudolf Matz uvjerljivo pobjeđuje na 100 metara (11,4 sekundi uz jugoslavenski rekord) i na 200 m (24,6 sekundi). Mnogi iskusniji europski trkači ostali su iza hrvatske senzacije, a posebno je to teško palo domaćim atletičarima iz praške Sparte.

Iznimno vrijedan bio je taj rezultat na 100 metara - ostvareno vrijeme od 11,4 bilo je u tom trenutku četvrto vrijeme na svijetu. Za usporedbu, na Olimpijskim igrama u Antwerpenu Britanac Harry Edward osvojio je broncu s istrčanih 10,9 sekundi.

Poznati športski kroničar, novinar i bivši klizač zagrebačkog HAŠK-a Ante Škrtić, ovako je svojedobno ocijenio karijeru velikog „Maceka“:

„Matz je bio čudo od čovjeka. On je u nogama imao svjetski rekord, međutim nije imao adekvatne uvjete za treniranje u Zagrebu. Stoga nije uspio postići značajniji rezultat u svjetskim mjerilima, a svejedno je bio blizu toga. Amerikanac Scholz, svjetski rekorder, imao je vrijeme 10,6, a sunarodnjak Paddock 10,4 iz 1921. godine. Paddock je bio i olimpijski prvak 1920. u Antwerpenu s 10,8.

Rudolf je bio vrlo dobar i na 200 m, među 20 najboljih na svijetu 1921. godine. Tretman športa u Jugoslaviji u to vrijeme nije bio zadovoljavajući, pa ovakvi biseri često nisu uspjivali postići bolje i permanentno kvalitetnije rezultate na međunarodnom polju.“

Matz je imao u nogama olimpijsku kvalifikacijsku normu, ali kroničan nedostatak sredstava i malo zakašnjela „eksplozija“ vrsnog sprintera onemogućili su ga u toj realnoj mogućnosti. Klub je pokušavao što je više moguće pratiti trendove u režimu i načinu treniranja, no novac je uvijek bio nepremostiva barijera za kvalitetniji rad. Pokušavalo se raditi u zimskim mjesecima, trenirajući u dvorani s utezima i „teškim“ loptama, dva do tri puta tjedno, što je bio uzus kod atletičara toga vremena.

Nakon lovorika u Pragu, početkom listopada na 1. pojedinačnom prvenstvu Kraljevine SHS održanom na igralištu u Maksimiru, Matz je dvostruki sprinterski prvak države. Popravlja rekord na 100 m (11,2 sek) i na 200 m (23,4 sek). Nastavlja s upornim radom, poboljšava tehniku trčanja i kondiciju. Vlasnik je i državnog rekorda u štafeti 4x100m u vremenu 47,60 postignutog potkraj lipnja 1920. zajedno sa Sladovićem, Vukovićem i Kirinom.

SONATE I ETIDE PREUZIMAJU PRORITET

Sljedeće godine ponovno dominira na tlu tadašnje države, odnosi nove naslove prvaka u sve tri sprinterske discipline u kojima sudjeluje. Obara vlastite rekorde na

Štafeta 4x100m HAŠK-a, slijeva - Rukavina, Kojić, Kirin i Matz

100 m (11,0) i 200 m (22,6). Ovi postavljeni rekordi na državnom prvenstvu u Zagrebu 10. rujna 1921. zadržat će se punih 11 godina, sve do 1932. i pojave „haškovca“ Božidara Jamnickog. Rekord kojeg je Matz postigao na 100 m (11,0) među 10 je najboljih vremena na svijetu tijekom 1920-ih.

U kolovozu 1921. Matz nastupa i na iznimno jakom mitingu W.A.C.-a u Beču prozvanog i „Malom olimpijadom“ zbog velikog broja kvalitetnih atletičara. Posebno se ističe u utrci na 200 metara pobijedivši moćnog Nijemca Senftlebena. Mediji ga nazivaju „nesalomljivi bježač“, a nove komplimente pod noge mu baca jedan neimenovani dužnosnik švedske atletske federacije, kazavši: „To je jedan od najvećih talenata za trčanje na kratkim prugama što sam ga u mojoj praksi susreo. Eksplozivnost, ubrzanje. čovjek trči u jednom dahu...“

Dojmovi se nisu slegli, a Matz je već pobijedio na utrkama u Parizu (na 100 i 200 m), potom nastupa u Berlinu, da bi se u rujnu 1921. vratio u Prag i tamo nevidenom lakoćom pobjeđuje respektabilne europske sprintere na 100 jardi (10,4) te na 200 m. Idućih godina sve rjeđe nastupa, što zbog razočaranja u nemogućnost normalnog i kvalitetnog treniranja, ali i sve većih obveza na Muzičkoj akademiji u Zagrebu.

Ipak, na velikom mitingu u Beču 1922. osvaja drugo mjesto na 200 metara, a do 1924. nastupa i na međunarodnim natjecanjima u Budimpešti, Beogradu, Milanu, Münchenu i Ljubljani.

Rudolf Matz nakon toga malo-pomalo počinje napuštati svoju najljepšu sporednu stvar na svijetu – atletiku. Diplomiranjem studija kompozicije na Muzičkoj akademiji 1926. godine u klasi Blagoje Berse, sonate i etide polako preuzimaju prioritet u životnom opredjeljenju velikog hrvatskog glazbenika, ali i značajnog hrvatskog atletičara koja je je hrvatski šport osvjetlio poput komete. Posljednji put nastupio je za HAŠK 1928. godine...

Hrvatski športaš, a potom i ugledni glazbenik, dobitnik nagrade „Vladimir Nazor“ za životno djelo (1981.), preminuo je u Zagrebu 22. ožujka 1988. godine

LITERATURA:

Ilustrovana športska revija, tjedni časopis, Zagreb, 1921. (VI, VIII, IX, X). Jutarnji list, Zagreb, 1920., 1921.

A. Škrtić: HAŠK 1903. - 1993., Zagreb, HAŠK 1993.

Sto godina športa na Sveučilištu u Zagrebu: HAŠK Mladost (1903. - 2003.), Školska knjiga, Zagreb, 2003